

ÇAĞDAŞ SANATTA SANAT EĞİTİMİ

GÜLMİRA TINALİYEVA*

* Öğr. Gör. Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, gulmira.tinaliyeva@manas.edu.kg

Received Date: 11.07.2024. Revised Date: 09.09.2024. Accepted Date: 07.10.2024.

Copyright © 2024 Gülmira Tinaliyeva. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Özet

Öğrencilere yükseköğrenime girerken kendi ilgi alanları doğrultusunda fakülte ve bölüm seçme fırsatı verilmektedir. Ünlversal eğitim öğrencilere yaşamları boyunca devam edecek süreçte öğrencilerin gelişimi ve değişimini sağlamaktadır. Bu sistemde bilgi birikiminden daha önemli olan öğrencilere eleştirel düşünme yeteneği kazandırmaktır. Kısacası eğitim öğrencide yeni bir kültürün oluşmasını sağlamalıdır.

Çağdaş sanat teorisi öğrencilerin, spekülâtif, edebi, felsefî, örgütsel, sosyal ve ekonomik yollarla çok çeşitli yaratıcı, kültürel ve tarihsel bağlarla ilgili araştırmalar yürütmelerini sağlar. Bir üniversitede sanat ortamının yaratılması, gelecekteki her öğretmenin pedagojik konumunun gelişmesinin en önemli koşuludur. Sanat pedagojisinin özü eğitimidir. Bireylerin sanat yoluyla eğitimi ve gelişimi, sanatsal kültürün temellerinin oluşturulması ve pratik becerilerin uzmanlaşmasını sağlar. Özgür sanatları örnek alan bir eğitim sistemi mezunlarını; kişisel gelişimlerine büyük önem verir, öğrencilerde eleştirel düşünme, problem çözebilme yeteneklerini geliştirir ve özgür düşüncelerini ustalıklı ifade edebilen, değişen ve gelişen dünyada esnekliğin ve uyarlanabilirliğin çok daha değerli nitelikler olduğu ekonomik ortama hazırlayıp kolaylıkla yön bulabilen mezunlar yetiştirir. Modern eğitimin misyonunun temeli, bireyin kendi kaderini tayin etmesi ve kendini gerçekleştirmesi için gerekli koşulları sağlamaktır.

Makale, çağdaş sanat öğretimi metodolojisindeki sorunları, görevleri ve pedagojik ilişkileri yansıtmaktadır. Bu nedenle, sanat öğrencilerinin yaratıcı faaliyetleri onlara kendi fikirlerine, kendi bakış açlarına sahip olmayı, bağımsız düşünmeyi ve fikir geliştirmeyi, analiz etmeyi, karşılaştırmayı ve yaratıcı çalışmayı öğretmelidir.

Çalışmamız yazılı ve internet kaynakları taranarak oluşturulmuş bir derleme çalışmasıdır. Çalışmanın ana amacı; çağdaş sanatın modern eğitimi nasıl olmalıdır sorusunun cevabını araştırmaktır. Teknolojinin gelişmesiyle bilgi alış verişinin hızlandığı günümüzde eskiden olduğu gibi kesin ve katı kurallar kalmamış, her alanda özgün düşünce hâkim olmuştur. Bu yaklaşım sanat eğitiminde de kendini göstermiş ve çağdaş sanatta modern eğitim modeli ortaya çıkmıştır. Bu modelde öğretmenler yenedünyaya ayak uydurmalı, kendilerini ve eğitim programlarını güncellemelidir. Çağdaş sanat eğitimi öğrenciler için çekici hale getirilmeli, araştırmaya sevk edilmeli ve özgür düşünmelerine destek olunmalıdır. Çağdaş sanat eğitimin temel misyonu; sanat eğitimi alan öğrencinin kendini anlaması ve bulmasına, sorunların sadece kendimizi değil dünya toplumunu da ilgilendirdiğinin farkına varmasını sağlamalıdır.

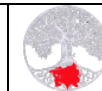
Anahtar Kelimeler: Pedagoji, Çağdaş Sanat, Yaratıcılık, Bilim, Kişilik.

ART EDUCATION IN CONTEMPORARY ART

Abstract

Students are given the opportunity to choose their own faculty and department when entering higher education. Universal education provides students with the development and change that will continue throughout their lives. In this system, what is more important than the accumulation of knowledge is to provide students with the ability to think critically. In short, education should ensure the formation of a new culture in students.

Contemporary art theory enables students to conduct research in a wide range of creative, cultural and historical contexts through speculative, literary, philosophical, organizational, social and economic means. The creation of an art environment in a university is the most important condition for the development of the pedagogical

position of every future teacher. The essence of art pedagogy is education. The education and development of individuals through art ensures the formation of the foundations of artistic culture and the specialization of practical skills. An education system that takes liberal arts as an example gives great importance to the personal development of its graduates, develops critical thinking and problem-solving skills in students, and produces graduates who can express their free thoughts skillfully, prepare themselves for the economic environment where flexibility and adaptability are much more valuable qualities in a changing and developing world and can easily find their way. The basis of the mission of modern education is to provide the necessary conditions for the individual to determine his/her own destiny and realize himself/herself.

The article reflects the problems, tasks and pedagogical relations in the methodology of contemporary art teaching. Therefore, the creative activity of art students should teach them to have their own opinions, their own point of view, to think independently and develop ideas, analyze, compare and work creatively.

Our study is a compilation study created by scanning written and internet sources. The main purpose of the study is to investigate the answer to the question of how modern education in contemporary art should be. In today's world where information exchange has accelerated with the development of technology, there are no more strict and definite rules as in the past, and original thought has become dominant in every field. This approach has also manifested itself in art education and a modern education model has emerged in contemporary art. In this model, educators should keep up with the new world, update themselves and their education programs. Contemporary art education should be made attractive to students, they should be encouraged to research and they should be supported to think freely. The basic mission of contemporary art education is to ensure that students who receive art education understand and find themselves, and realize that the problems concern not only ourselves but also the world society.

Keywords: Pedagogy, Contemporary Art, Creativity, Science, Personality.

ХУДОЖЕСТВЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В ОБЛАСТИ СОВРЕМЕННОГО ИСКУССТВА

Краткое Содержание

Представляемая студентам возможность выбирать сферу научных интересов, как они поступили в высшее учебное заведение, свидетельствует о том, что приверженцы модели «свободных искусств и наук» видят в студентах личностей, способных к росту переменам, делая акцент на образовании как процессе, продолжающемся в течении всей человеческой жизни, и на способности к критическому мышлению, которая здесь более важна, чем накопление знаний. Студенты, изучающие теорию современного искусства, проводят исследования в отношении широкого спектра творческих, культурных и исторических контекстов умозрительными, писательскими, философскими, организационными, социальными и экономическими способами. Образование должно обеспечить становление новой культуры. Создание арт среды в вузе является в настоящее время важнейшим условием становления педагогической позиции каждого будущего учителя.

Суть арт -педагогике состоит в воспитании; обучении и развитии средствами искусств личностей, формирование у них основ художественной культуры и овладении практическими навыками в разных видах художественной деятельности. Действительно, система образования по модели свободных искусств и наук готовит выпускников к новым экономическим условиям, в которых гибкость и способность адаптации гораздо более ценными качествами, Уделяя большое внимание развитию личности, воспитывая в студентах способность критически мыслить, решать проблемы и умело выражать свои мысли, система либерального образования воспитывает граждан, которые без труда ориентируются в меняющемся мире. Что основной миссией современного образования становится обеспечение условий для самоопределения и самореализации личности.

В статье отражены проблемы, задачи и педагогические отношения в методике обучения современному искусству. Таким образом, творческая деятельность студентов-художников должна приучать иметь собственное мнение, собственную точку зрения, самостоятельно мыслить и развивать идеи, анализировать, сравнивать и творчески работать.

Что такое современное искусство и современное образование. Образование будущего тоже ломает границы. Помочь человеку найти гармонию. Так же и образование- не будет предметов. Учителя будут вместе создавать образовательный контент и программы. Будет метод предметный подход формат” надо дать много знаний” и надо сделать их мир интересным, а знание они сами найдут”. Они стали разными в XXI веке художники, картины, зрители. Об образовании в сфере современного искусства – это взрастить личность, которая понимает, что она хочет сказать. И чтобы эта личность понимала, как ей действовать.

Для молодого художника который работает в сфере современного искусства- быть в контексте, понимать какие проблемы интересуют не только нас, но и мировое сообщество. «Новая школа» определяет, что основной миссией современного образования становится обеспечение условий для самоопределения и самореализации личности.

Ключевые слова: Педагогика, Свободное Искусство, Творчество, Наука, Личность.

ЗАМАНБАП ИСКУССТВОДОГУ КӨРКӨМ БИЛИМ

Кыскача Мазмуну

Студенттерге жогорку окуу жайга тапшыруу үчүрүндө илимий кызыкчылык чөйрөсүн тандоо мүмкүнчүлүгүн берүү; “Эркин искусство жана илимдер” моделинин жактоочулары окуучуларды өсүүгө жана өзгөрүүгө жөндөмдүү инсан катары көрөрүн көрсөтүп, окууну адам өмүр бою улана турган процесс катары жана бул жерде билимди топтоодон да маанилүүрөөк критикалык ой жүгүртүү жөндөмдүүлүгүнө басым жасайт. Заманбап искусство теориясынын студенттери спекулятивдүү, адабий, философиялык, уюштуруучулук, социалдык жана экономикалык жолдор менен чыгармачылык; маданий жана тарыхый контекстердин кеңири чөйрөсүнө байланыштуу изилдөөлөрдү жүргүзүшөт. Билим берүү жаңы маданияттын калыптанышын камсыз кылууга тийиш. Университетте көркөм чөйрөнү түзүү азыркы учурда ар бир болочок мугалимдин педагогикалык позициясын өнүктүрүүнүн эң маанилүү шарты болуп саналат. Көркөм педагогиканын маңызы – искусство аркылуу инсандарды тарбиялоо, окутуу жана өнүктүрүү, көркөм маданияттын негиздерин калыптандыруу жана көркөм ишмердүүлүктүн ар кандай түрлөрүндө практикалык көндүмдөрдү өздөштүрүү. Чынында эле, билим берүүнүн гуманитардык илимдер жана илим модели бүтүрүүчүлөрдү жаңы экономикалык шарттарга даярдайт, мында ийкемдүүлүк алда канча баалуу сапаттар болуп саналат. Либералдыкбилим берүү системасы инсандык өнүгүүгө басым жасап, окуучуларга критикалык ой жүгүртүү,көйгөйлөрдү чечүү жана өз оюн чеберчилик менен жеткирүү жөндөмүн өркүндөтүү аркылуу өзгөрүп жаткан дүйнөдө оңой багытталган жарандарды даярдайт. Заманбап билим берүүнүн миссиясы инсандын өзүн өзү аныктоосу жана өзүн өзү ишке ашыруусу үчүн шарттарды камсыз кылуу болуп саналат.

Макала заманбап искусствону окутуунун методологиясындагы көйгөйлөр, милдеттер жана педагогикалык мамилелер чагылдырылган. Ошентип, сүрөтчүлөрдүн чыгармачылык ишмердүүлүгү аларды өз алдынча ой жүгүртүүгө жана идеяларды өнүктүрүүгө, талдоо, салыштыруу жана чыгармачылык менен иштөөгө үйрөтүшү керек. Заманбап искусство жана заманбап билим деген эмне. Келечектин билим да чек араны бузуп жатат. Адамга гармония табууга жардам бер. Ошол эле билимге да тиешелүү- предметтер болбойт. Мугалимдер биргелешип билим берүү мазмунун жана программаларын түзүшөт. Метод предметтик мамиле формат болот. “Биз көп билим беришибиз керек”жана биз алардын дүйнөсүн кызыктуу кылышыбыз керек, алар билимди өздөрү табышат. Алар XXI-кылымда башкача болуп калышты: сүрөтчүлөр, сүрөттөр, көрүүчүлөр. Заманбап искусство жаатындагы билим берүүрүү – бул эмнени айткысы келгенин түшүнгөн инсанды өнүктүрүү. Жана бул адам кантип иш-аракет кылуу керектигин түшүнүшү үчүн. Заманбап искусство тармагында иштеген жаш сүрөтчү үчүн контексте болуу, бизди гана эмес, дүйнөлүк коомчулукту кандай көйгөйлөр кызыктырарын түшүнүү. “Жаңы мектеп” заманбап билим берүүнүн негизги миссиясы инсандын өзүнөзү аныктоосу жана ишке ашыруусу үчүн шарттарды камсыз кылуу экендигин аныктайт.

Негизги сөздөр: Педагогика, Заманбап Искусство, Чыгармачылык, Илим, Инсандык,

Киришүү

Педагогика азыркы дүйнөдөгү бул учурда адамдын өмүр бою өнүгүү фактору жана каражаты катары педагогикалык процесстин(билим берүү) өнүгүүсүнүн маңызын, мыйзам ченемдүүлүктөрүн, тенденцияларын жана келечегин изилдөөчү илим. Көркөм педагогика, эстопедагогика- педагогика илиминин педагогика менен искусствонун айкалышына негизделген жана искусство аркылуу адамдын тарбиялоо жана өнүгүү мыйзамдарын изилдөөчү тармагы. Көркөм педагогиканын (артпедагогика) маңызы - көркөм маданияттын негиздерин калыптандыруу жана көркөм ишмердүүлүктүн ар кандай түрлөрүндө практикалык көндүмдөрдү өздөштүрүү аркылуу инсандарды тарбиялоо жана өнүктүрүү. Заманбап педагогика- жаштар үчүн заманбап, жана

заманбап искусствонун өзгөчөлүктөрүн түшүнүүгө багытталган изилдөө. Искусствонун башка түрлөрүнүн контекстиндеги театрдын өзгөчөлүктөрү; коомдук театрдын жана социалдык -маданий дизайндын өзгөчөлүктөрү.

Либералдык искусство жана илим программасы

Болонья процесси бакалавр жана магистр даражасы. Бүгүнкү күндө студенттер тез кайра үйрөнүп, ийкемдүү ыңгайлаша алышы керек, алар гипер адистештирүүнүн жана салтуу дисциплинардык мамиленин натыйжасы болуп саналган катаал алкактан чыгууга даяр болушу керек, эки жүздүн кесилишинин метафорасы аркылуу- “либералдык(эркин) искусство”жана “технология”- Оксфордго тырышчаактык менен барган студенттин образын алмаштырып, абстракциялардан баш тартып, гуманитардык жана илимдердин моделине ылайык заманбап билим берүү үчүн, негизги нерсени баса белгиледи. Заманбап гуманитардык илимдер жана илимдер боюнча билим берүү – бул студенттерде окууга болгон каалоону жана жөндөмдү өнүктүрүүгө, критикалык ой жүгүртүүгө жана өз оюн чебер билдирүүгө, демократиялык коомдун активдүү катышуучусу болууга жөндөмдүү жарандарды өнүктүрүүгө багытталган жогорку билим берүү системасы. Илимий жактан билимдүү жарандарды калыптандыруу жана илимпоздордун жаңы муунун даярдоо. “Либералдык искусство жана илимдер” модели боюнча билим берүүнүн негизги принциби бул жерде студентти кандайдыр бир конкреттүү кесиптик ишке даярдоо эмес, инсандык өнүгүүгө басым жасалат. Бул моделдин грек тамырлары демократиялык коомдун активдүү катышуучулары катары жарандарды тарбиялоо болуп саналат. Бүгүнкү күндө, ал динамикалуу коомдук жана экономикалык чөйрөдө иш-аракеттерге даярдоо, студенттерди дагы алдыга чыгуу үчүн иштелип чыккан. “Либералдык искусство жана илимдер” моделинин жактоочулары бир предмет боюнча билимдин тереңдигине караганда, окууну сүйүү, критикалык ой жүгүртүү жана өз оюн билдирүү жөндөмү жашоо үчүн чоң баалуулук экенине бекем ишенишет. Бул сапаттар бүтүрүүчүлөргө өзгөрүп жаткан социалдык-экономикалык шарттарга ыңгайлашууга мүмкүндүк берет жана окуу жайды аяктагандан кийин көп жылдар бою өнүгүүсүнө, үйрөнүүгө жана жаңы шарттарга көнүүгө жардам берет.

Окуу планы

Окуу планында жана билим берүүдөгү окутуунун усулдарын тандоо укугу “Гуманитардык илимдер жана илимдер” боюнча. Окуу планы абдан ийкемдүү; окуу процессин демократиялаштыруунун негизи болуп, окууну каалаган курстарды тандоо, илимий кызыкчылыктардын (адистик) чөйрөсүн тандоо жана өздүк окуу программасын түзүү укугу саналат. Студенттерге жогорку окуу жайга тапшыруу менен өздөрүнүн илимий кызыкчылыктарын тандоо мүмкүнчүлүгүн берүү” Либералдык искусство жана илим” моделинин жактоочулары студенттерди өсүүгө жана өзгөрүүгө жөндөмдүү инсан катары көрөрүн көрсөтүп, билим берүүнү адам өмүрү бою улана турган процесс катары баса белгилейт жана бул жерде билимди топтоодон алда канча **маанилүү болгон сын көз караш менен ойлоону жөндөмдүүлүгү жөнүндө** айтылат. Бул” эркин искусство жана илимдин “заманбап модели менен дүйнөгө таралган Европанын классикалык билим берүү системаларынын (Батыш да, Чыгыш да) ортосундагы принципиалдуу айырма. Бул студенттерге бардыгына уруксат берилет дегенди билдирбейт. Катышуунун кендиги жана изилдөөнүн тереңдиги гана эмес. Окуунун тереңдиги заманбап окуу планы, адатта, студент мугалим менен бирге адистиги боюнча илимий кызыкчылык чөйрөсүн тандоону талап кылат.

Окутуу интерактивдүү мүнөзгө ээ (оюндар, диспуттар, анализдер). Класста демократиялык процесс өкүм сүрөт .Өз позициясы. Студент биринчи күндөн баштап илим менен алектенет, мугалимдин ролу окуучуларга материалды багыттоого жардам берүү. Бирок бийиктикте болуу. Окутуунун стилин тандоо эркиндиги. Окутуунун олуттуу бөлүгү класстан тышкаркы иште ашат, жол-жоболору, эрежелери жана гуманитардык илимдердин моделине ылайык билим берүү процессин уюштуруу, структуралык көйгөйлөр – университеттин башкаруу- окуу планы – педагогика жана окутуу методикасы. Тексттерди өз алдынча окуу. Жазуу чыгармаларын жаратуу. Окуучу класста 6-7 сааттан ашык боло албайт.

Окутуунун методдору

Окуучулар сабактын материалы менен мурда таанышкан. Толук талкуу болушу керек. Библиография менен курстун программасы. Окутуунун жана педагогиканын ачыкчы, студенттин эмгегин баалоо болуп саналат. Студенттер Эсселерди жана илимий иштерди жазууга милдеттүү. Студенттер мугалимдин колдоосун сезиши керек, биз жаштардын мобилдүүлүгүн жогорулатууга умтулуп жаткан доордо жашап жатабыз, демек, заманбап билим берүү системасы, “Эркин искусство жана илимдердин “ моделине ылайык келиши керек; бүтүрүүчүлөр өлкөдөн тышкары жумуш таба алышат. “Илимдер жана гуманитардык илимдердин” моделине негизделген билим берүү системасы мугалимдердин жигердүү илимий- изилдөө иштерине тоскоолдук кылбайт. Илимий изилдөөлөргө жигердүү катышкан мугалимдер көбүнчө мыкты мугалимдер болушат, анткени алар өз предмети боюнча билимдүү жана жалындуу адистер жана тиешелүү илимий чөйрөнү өнүктүрүүнүн келечектүү багыттарын жакшыраак түшүнүшөт. Класста алган чыгармачылык импульс алардын алгачкы иштеринде алдыга жылууга жардам берет. Йель университети, жыл сайын эки миңден ашык курстар бакалавриат программасынын бир бөлүгү катары сунушталат,” гуманитардык илимдер жана илимдер” моделине негизделген; бул камтуусунун кеңдиги жана тереңдиги боюнча таң калыштуу болгон окуу планын ишке ашырууга мүмкүндүк берет. Предметтерди өздөштүрүү. Ал эми Стенфордун бакалавриат билими кеңири либералдык негизге; терең предметтик билимдерди өнүктүрүүгө; класстын ичинде жана сыртында ар түрдүү бай окуу тажрыйбаларына жана **студенттерге өмүр бою үйрөнүүчү болууга жардам бере турган көндүмдөрдү өстүрүүгө басым жасайт.** Айрым колледждер же гуманитардык илимдер факультеттери эң таза формада моделди сунуштап, билим берүүнүн абдан жогорку сапатын камсыз кылган жагдайлар бар: көптөгөн иш берүүчүлөр гуманитардык илимдер жана илимдер колледжинин бүтүрүүчүлөрүн даярдуулук менен жумушка алышат. Чынында эле, гуманитардык илимдер жана илим билим берүү системасы бүтүрүүчүлөрдү жаңы экономикалык чөйрөгө даярдайт, жана ийкемдүүлүк алда канча баалуу сапаттар болуп саналат, инсандык өнүгүүгө чоң басым жасайт, студенттерди критикалык ой жүгүртүүгө, көйгөйлөрдү чечүүгө, өз оюн билгичтик менен айтууга тарбиялайт. **Либералдык билим берүү системасы өзгөрүп жаткан дүйнөдө оңой багыт алган жарандарды тарбиялайт, жана бул билим берүү системасынын миссиясынын маанилүү бөлүгү.** Бүткүл дүйнө боюнча, либералдык искусство жана илим билимине кызыгуу өсүүдө. Бул билим берүү системасында окутуу лекциянын кадимки дидактикалык ыкмасына көнүп калгандар үчүн өтө татаал болушу мүмкүн, ал эми окуу процессин демократиялаштыруу, өзгөчө студенттер мугалимдин пикирине шек келтирүүгө аракет кылганда, укмуштуудай кыйын болушу мүмкүн. Бул системага жакында кошулган мугалимдердин көбү өздөрүн эркин сезип, жумуштан көбүрөөк канаттануу алышат. Биз гуманитардык илимдер жана илимдер факультетинин бакалавр даражасын аяктаган бүтүрүүчүлөр магистратуранын жети багыты: философия, эстетика жана

интерпритация, адабий текстер жана лингвистика, социалдык жана тарыхый дисциплиналар, чет тили жана маданияты, табигый илимдер, эмпирикалык коомдук илимдер же математика, практикалык искусство, илимий практикалык курс же программалоо менен байланышкан курс.

Педагогика искусствонун түрү катары педагогиканын сүрөткери, интеллектуалдык – эстетикалык рухийликтин алып жүрүүчүсү деп туура атоого боло турган **“педагог-жаратуучунун”** инсандыгына негизделген. Педагогика искусствонун идеалы- **“Кемчиликсиз адамды жаратуу”**. Мугалим, ошондой эле белгилүү бир инсан үчүн **“гумандаштыруунун”** жеке жолун издеген фундаменталдуу билимдүү философия экендигин эске алуу менен – мугалим (Бычков, 2017:23-25). Бизге инсанды тарбиялай турган мектеп керек. Ишенимдерди калыптандыруу үчүн, биринчи кезекте адамдын мугалимдин ишеними билим менен түзүлөт. Мугалимдин профессионалдык дүйнө таанымы - бул адамдын өзүн курчап турган дүйнөгө, өзүнө жана башка адамдарга болгон көз караштарынын комплекси, бул комплекс жашоонун маанисин, адамдын жана дүйнөнүн өзүн түшүнүү, кабыл алуу сыяктуу маанилүү мүнөздөмөлөрдү камтыйт, жакшылык менен жамандыктын кээ бир критерийлери .

Искусство дүйнө таанымын ачуунун булагы болгон көркөм ыкма. Искусство адамдын универсалдуулугун жана кемчиликсиздигин камтыйт. Адамдын руханий дүйнөсүнүн байлыгын өнүктүрүүгө мүмкүндүк берүүчү искусство менен байланыш. **Демек, искусство билимдин эң жогорку каражаты, искусствонун конкреттүү социалитети – гуманизм** (Неменский, 2015:204). Педагогикалык иштин татаал түрү (билим берүү) -тарбиялоо болуп саналат. Азыркы коомдун турмушун руханий, маданий жана материалдык жактан жөнгө салуу үчүн чыгармачыл инсандын чыгармачыл сапаттарына ээ болгон адамдардын өндүрүштүк ишмердүүлүгү зарыл: социалдык мобилдүүлүк, инновацияга кабылдоочулук, чыгармачылык активдүүлүк, адамдык чыгармачылык ишмердүүлүгүнүн ар кандай чөйрөлөрү менен байланышкан маданий жана чыгармачылык демилге. Баланы, өспүрүмдү, албетте, окуучуну улуттук маданияттын жана башка элдердин маданиятынын бардык руханий байлыгына алып баруу. Маданияттын мурастар менен адамзаттын жер-маданияттарын гумандаштыруу ар бир гуманитардык предметтин бирден-бир татыктуу милдети болуп саналат. Ооба, искусство бул жерде (пластикалык, визуалдык -мейкиндик, көркөм өнөрдүн мазмуну) алмаштыргыс курал болуп саналат. Жалпы билим берүүдө пластикалык искусство предметинин максаттары айкын - бул адамдын инсандыгы жана анын азыркы коомго - жалпы коомго эмес, өз өлкөсүнүн, өз элинин социалдык интеграциясы.

Сиз эмоциоларды- үйрөнө албайсыз! Тагыраак айтканда, өсүү этаптарына, аң сезиминин өнүгүү этаптарына ылайык социалдык ыңгайлашкан инсанды калыптандыруу. Бул биздин ата бабаларыбыздын бүгүнкү жаратуучуларыбыздын дүйнөнү кабылдоосуна сугаруу. Чөмүлүү көз менен гана эмес. Жок, бүт жан дүйнө менен чөмүлүү. Чыгармачылык потенциалды чыгармачылык менен өнүктүрүү (креативдик). Жеке инсандыкты чыгармачылык менен эркин билдирүүгө мүмкүнчүлүктөр ачык. Диктантта -сабаттуулук, сочинение- чыгармачылык милдет - мында инсандык көрүнүш. Негизгиси инсандын чыгармачылык жактан өнүгүшүндө искусствонун бул эбегейсиз мүмкүнчүлүктөрүн түшүнүү. Бала өзү жаратуучу, тең укуктуу жана эркин. Кудай буйруса педагогика муну түшүнүп, колдосо болот. Жашоонун эмоционалдык жана баалуулук критерийлери. XXI-кылымда бүтүндөй жумушчу жана маалыматтык чөйрөнү визуализациялоодон тышкары, өтө олуттуу руханий жана баалуулуктар бузулду. Ал эми билим аркылуу гана , искусствонун каражаттары аркылуу гана адам жаратылыш менен болгон байланыштан келип чыккан

түпкү тамырына кайра-кайра өсө алат. Улуттук маданиятка болгон мамиле- анын кылымдардан берки салттары, анын ар тараптуулугу.

Чыгармачылык педагогика (креативдик)- бул чыгармачылык менен үйрөнүү илими жана искусствосу, же башкача айтканда, чыгармачылыкты жана чыгармачыл инсанды кантип калыптандыруу(өнүктүрүү) керектиги жөнүндөгү билим жана изилдөө, ошондой эле бул билимди колдонуу, б.а. математика, физика болобу, окуунун каалаган предметинде чыгармачылык менен окутуунун теориясы жана практикасы. Студент жаттоо жана кайра чыгарууга эмес, өз алдынча изденүүгө багытталган. Окуучулардын окууга болгон кызыгуусу “окууга муктаждык” же башка мотивацияларга караганда натыйжалуураак болуп чыгат. Заманбап билим берүү парадигмасын ишке ашыруу профессионалдык билим берүүнүн теориясынын жана методологиясынын негиздерин билген, маданияттык чыгармачыл деңгээли бар мугалим болгондо гана мүмкүн болот. Жалпы мугалим, универсалдуу мугалим, мугалим – консультант(репититор тьютор), предметтин материалын методикалык жактан билгичтик менен жеткирип гана тим болбостон, өзүнүн программаларын жана методдорунун автору болгон мугалим-изилдөөчү жөнүндө эмпирикалык баарлашуу. Мугалим азыркы билим берүү парадигмасынын талаптарынын алкагында өзүнүн философиялык – педагогикалык позициясын калыптандырууга тийиш. Компетентүүлүккө багытталган педагогика. Жогорку окуу жайдагы студентке багытталган мамиле студентти бүткүл окуу процессинин негизги актеру катары тааныйт жана бул ар бир студенттин ийгилиги үчүн шарттарды түзүүнүн негизи болуп саналат. Көп маданиятуу билим берүүнүн негизги максаты- кызматташууга жана башка адамдардын пикирине чыдамдуу, диалог жүргүзүүгө, мазмундуу компромисстерди издөөгө жана табууга жөндөмдүү ар түрдүү маданияттын өкүлдөрү менен өз ара түшүнүшүгө жана чыр-чатаксыз жанаша жашоого умтулган адистрди калыптандыруу.

Заманбап искусство

Автордук жана көркөм долбоорлор, эң маанилүү долбоор бул өзүн! Күчтүү, ар түрдүү портфолио. Заманбап болуу бир нече көз караштарды жана окуунун ар кандай жолдорун колдонууну билдирет. Заманбап искусство теориясынын студенттери спекулятивдүү, адабий, философиялык, уюштуруучулук, социалдык жана экономикалык жолдор менен чыгармачылык, маданий жана тарыхый контексттердин кеңири чөйрөсүнө байланыштуу изилдөөлөрдү жүргүзүшөт. Заманбап искусство – коомдун, маданияттын жана технологиянын учурдагы абалын чагылдырган тынымсыз өнүгүп жаткан тармак. Заманбап искусствонун дагы бир негизги аспектиси- бул актуалдуу маселелерди жана окуяларды талкулоо жана коментарийлөө жөндөмдүүлүгү. Көптөгөн заманбап сүрөтчүлөр коомдук нормаларды, талаа динамикасын жана учурдагы окуяларды сыңдоо үчүн өз иштерин колдонушат жана алардын искусствосун активдүү жана социалдык өзгөрүүлөр үчүн аянтча катары колдоно алышат. Искусство өзүн- өзү көрсөтүү катары кызмат кылат. **Заманбап искусствонун максаты – аудиторияны тартуу жана аларга дем берүү, ошондой эле бизди курчап турган дүйнөгө жаңы көз караштарды жана жаңы перспективаларды сунуштоо.** Бул бизге дүйнөнү башкача көрүүгө жана биздин сунуштарыбызга жана ишенимдерибизге каршы чыгууга мүмкүндүк берет жана жеке социалдык өзгөрүүлөр үчүн күчтүү күч боло алат. Заманбап искусство интерактивдүү болушу мүмкүн жана чыгарма менен жекече байланышта болот. Заманбап искусствонун чек аралары- тынымсыз өзгөрүп, өнүгүп турат. Идеялардын жана сулуулуктун ишке ашырылышы катары искусство XVIII-кылымда пайда болгон (ошол кезде эстетика илими пайда болгон) идеал болгон- түшүндүк, азыр башка.

Өмүрүн искусствого арнаган адамдарга ишенишибиз керек. Жакшы искусство ар дайым ой жүгүртүүнүн жана талкуунун уландысы болуп саналат. Заманбап сүрөтчүлөрдү азыркы дүйнө кандай иштеп жатканын, искусство, коом жана адамдар кандай кыйынчылыктарга туш болуп жатканын түшүнүүгө аракет кылган адамдар деп атасак болот. Эгерде биз XIX-кылымдын искусствосун чындап түшүнгүбүз келсе, анда бул доордун өзгөчөлүктөрүн изилдөөгө олуттуу мамиле кылышыбыз керек. Адамдар өздөрү жана өз мезгили жөнүндө эмне деп ойлошот, алар кандай сезимде болушат, алар үчүн эмнелер баалуу, сүрөтчүлөрдү өз чыгармаларын кимдер үчүн жараткан, искусство системасы кандай иштеген, коом кандай түзүлгөн. Азыркы заманбап искусствону кабыл алуу адам үчүн бир топ жеңил, анткени ал биздин доордо жашаган иш кылган сезген адам.

Педагогикалык искусство деген эмне?

Окутуудагы педагогикалык искусство деген эмне – “окутуунун илими жана искусствосу” катары ишке ашырылуучу билим берүү мекемелериндеги окуу процесси. Немис дидактикалык салтынын жана педагогикасынын маанилүү аспекти- бул илимдин жана окутуу искусствосунун сүрөттөмө жана ченемдик аспектилерине ээ. Көркөм билим берүүнүн жаңы концепциясына таянып, искусство сабагын, сабактын өзгөчө түрү катары кароого болот, анын түзүлүшү, окутуу жана тарбиялоо кыймылынын элементтери коомдук ишмердүүлүктүн өзгөчө формасынын мыйзамдары -искусство мыйзамдарына баш ийүүгө тийиш. “Искусство” предметтик окутуунун педагогикалык процесси инсандык сапаттарга, психологиялык өнүгүүгө, чыгармачылыкка негизделип, окуучунун эмоциясына, айлана-чөйрөсүнө, анын инсандык көркөмдүк сапаттарына айта билүүсүнө басым жасалат.

Заманбап педагогика- инсанга багытталган окутуу ыкмаларын кеңири жайылтып, өз практикасында колдонот. Искусствону өз алдынча изилдөө жана чыгармачылык өнүгүү жолу катары колдонуу маселесин чечүү азыркы педагогиканын маанилүү милдети болуп саналат. Байыркы доорлордо эле улуу ойчулдар Аристотель, Демокрит, Пифагор, Платон искусствону бүт ааламда гана эмес, адамдын жан дүйнөсүндөгү гармония менен тартиптин калыптанышынын булагы деп аныкташкан. Азыркы учурда калыптануу стадиясында инновациялык педагогикалык технологиялардын бири **көркөм педагогика** болуп саналат. Бул искусство каражаттары аркылуу адамдын тарбияланышынын жана өнүгүүсүнүн мыйзамдарын изилдөөчү педагогика илиминин өз алдынча тармагы. Көркөм педагогикалык таасирдин предметтик чөйрөсү, биринчи кезекте, инсандын сезимдик – эмоционалдык чөйрөсү: кабыл алуу жана сезүү процесстери, көңүл буруу жана мнемоникалык эс тутум, рефлексивтик жөндөмдүүлүк жана эмоционалдык -эктүү жөнгө салуу, вербалдык эмес коммуникативдик маданият (Анисимов, 2023).

Заманбап мугалим окуучунун чыгармачыл инсандыгын калыптандырат жана өнүктүрөт, ага жөн гана билим жана көндүмдөрдү өткөрүп бербейт. Студенттин сезимдик – эмоционалдык жана руханий чөйрөсүн өнүктүрүүгө, анын эпикалык – эстетикалык иммунитетин, адептүүлүгүн калыптандырууга багытталган көркөм педагогикалык, көркөм педагогикадагы негизги метод проблемалык **диалог ыкмасы** болуп саналат. Мугалим импровизацияга жөндөмдүү, жаңы ыкмаларды таба алган, стереотиптерди өзгөртө алган, оратордук чеберчиликке ээ, педагогикалык чыгармачылыктын, театр педагогикасынын негиздерин билиши керек. Анткени, көркөм педагогика окуучунун ички дүйнөсүнө кайрылуу, индивидуалдуулукту, чыгармачылыкты өнүктүрүү, окуучуда да, мугалимде да өз алдынча билим алууга, өзүн-өзү өнүктүрүүгө болгон муктаждык (Лебедев, 2010:43). Билим берүү

мейкиндигинде бул ”тең шарттардагы диалог”. Көркөм педагогикалык билим берүү чөйрөсүнүн шартында мугалимдин окуучулар менен иштөөгө өзгөчө, стандарттуу эмес психологиялык даярдыгы керек.

Искусстводогу насаатчылык (ментердик)

Бул процесс насаатчылык, өз ара аракеттенүү жана ментинин конкреттүү суроо талаптарын чечүү. Насаатчылык карьералык өсүү жана өзүн-өзү өнүктүрүү куралы болуп саналат. Тажрыйбасы менен бөлүшүү менен насаатчы карьераңызда жаңы деңгээлге чыгууга же бизнес долбоорунузду баштоого жардам берет. Жөнөкөй сөз менен айтканда, насаатчы – бул максатка жакын адам. **Жаңы парадигма- моделдин брорборунда адам жаратуучусу турган суверендүү билим берүү мейкиндигинин жаңы парадигмасы.** Турмуштук баалуулук катары үзгүлтүксүз билим берүү саясаты жана билимге басым жасоо, жаңы типтеги билим берүү уюмдарын жана тиешелүү окуу пландарын түзүү, билим берүүнүн жаңы формаларын дидактикалык мүмкүнчүлүктөрүн маалыматташтыруу, билим берүүнү жекелештирүү жана окуучулардын өз траекториясын куруу, илимдин ролунун жогорулашы жана студенттерди интеллектуалдык тесттерге тартуу билим берүүдөгү инновациялардан кабар берет.

Заманбап искусство ХХ-кылымдын аягынан бүгүнкү күнгө чейин авторлор кайрылган тенденциялардын, багыттардын жана жанрлардын бардык спектерин бириктирет. Ааламдашуу жана технологиянын өнүгүшү шартында сүрөтчүлөр укмуштуудай ар түрдүү чыгармаларды жаратышат. Жаңы көркөм стратегиялар керек. Өнүгүү стратегиясы дүйнөдө болуп жаткан өзгөрүүлөргө жооп берүү болуп саалат. Азыркы жана келечектин искусствосу. Ар бир мугалим убактысынын жарымын окутууга, жарымын изилдөөгө арнашы керек. Илим изилдөө лабораториясын түзүү. **Искусство жана илим.** Биз искусство жана гуманитардык илимдерди гана окубайбыз. Биз салттуу европалык методологияны авангарддык структурага ылайыкташтырууга аракет кылабыз. Бул абдан кызыктуу болот.

Искусство менен алектенем деген адам өзүнүн өткөнүн, өзү жайгашкан мейкиндиктин ким экендигин түшүнүшү керек. Студенттер жана мугалимдер үчүн дизайн искусстводон бөлөк болушу мүмкүн эмес. Дизайнерлерди эмес, атайын сүрөтчүлөрдү даярдоо. Заманбап искусство жаатында билим берүү жөнүндө сөз кылганда, ал эмнени айткысы келгенин түшүнгөн инсанды өстүрүү жөнүндө. Мугалимдер менен болгон мамиледе эркиндик. Бардык нерсе мугалим менен студенттин талкуу форматында гана болушу керек. Диалог болушу керек. Болбосо процесс болбойт. Диалог барган сайын барабар болуп баратат. Билим берүү мейкиндигиндигинде заманбап искусство музейлери жана театрлары болушу керек. Студент алмашуу- системасы. Алар аспиранттар гана болбостон, мындан ары да кызматташууну улантуусу зарыл.

Көркөм билимди эмне актуалдуу кылат? Чыгармачылык проблемасы көбүнчө философиялык жана психологиялык позициялардан изилденет. Заманбап шарттарда көркөм билим берүүнүн эффективдүү өнүгүшү үчүн окутуунун теориялык жана практикалык компоненттерин айкалыштыруу, ошол эле учурда кесиптик компонентти жана инсандын өзүн-өзү өркүндөтүү багытын күчөтүү зарыл. Адам ишмердүүлүгүнүн өзгөчө маанилүү чөйрөсү катары көркөм билимге болгон мамилени мамлекеттик деңгээлде калыптандыруу. Заманбап маалымат мейкиндигинде адамдын маданий баалуулуктар менен баарлашуу мүнөзү өзгөрдү. Азыркы маданиятта искусствонун түрдүү формаларынын ортосундагы чек аралар барга сайын бүдөмүк болуп баратат. Бүгүн мугалимдердин ой жүгүртүүсү класста чечилүүчү тар мазмундуу, грамматикалык маселелерден алыстап, бүгүнкү күндө педагогика үчүн көбүрөөк маниге ээ болгон жеке

жана мета-предметтик деп аталган эки темага өтөт. Жалпы билим берүүдө пластикалык искусство предметинин максаты айкын болууга тийиш- бул адамдын инсандыгы жана анын азыркы коомго- жалпы коомго эмес, өз өлкөсүнүн, элинин социалдык интеграциясы. Кыстаруу (эмбедирүү) – профессионалдык жактан абдан маанилүү жана кесиптик психологиялык жактан түзүлүшү керек. Бул үйрөнүү жана өтүү таптакыр мүмкүн эмес маданият чөйрөсү. **Сиз эмоцияларды үйрөнө албайсыз.** Демек, интеграциянын, тагыраак айтканда, өсүү этаптарына, аң-сезимдин өнүгүү этаптарына ылайык социалдык ыңгайлашкан инсандын калыптануу этаптарынын тактыгы.

Заманбаптык жана мен

Бул заманбаптыкты көрүүгө үйрөтүү, жөн гана колдонуучу эмес, анын бир бөлүгү, куруучусу боло билүү – бул пластикалык, мейкиндик, көркөм сүрөт жана көркөм өнөр тармагы өзүнө кое турган чоң милдет. Руханий дүйнөнү, руханий турмуштук баалуулуктарды өнүктүрүү. Заманбап дүйнөлүк билим берүү мейкиндиги. Бүгүнкү күндө дүйнөнү бүткүл планетадагы жарандардын билимине кам көрүү бириктирип жатат. Көпчүлүк өлкөлөрдү элиталык билимден, бардыгы үчүн сапаттуу билимге өтүүгө багыттоо. Глобалдык билим берүүнүн гуманитардык компонентине олуттуу ынтазарлык адам баласына багытталган илимий жана билим берүү дисциплиналарын киргизүү менен шартталган: саясат таануу, психология, социология, маданият таануу, экология, эргономика жана экономика. Демек, мейкиндик көп маданияттуу болуп, адамдын жана бүтүндөй цивилизациянын өнүгүшүнө багытталган, эл аралык билим берүү чөйрөсүн калыптандырууга көбүрөөк ачык, билимдин улуттук мүнөзгө ээ болушу жана XXI-кылым менен мүнөздөлөт дүйнөлүк экономикалык жана саясий чөйрөдө да, билим берүү тармагындагы глобалдык өзгөрүүлөр. Билим берүүнүн жаңы системаларын комплекстүү өнүктүрүүнүн, жүрүм -турумдун жана ишмердүүлүктүн шайкештигин камсыз кылуучу адекваттуу заманбап универсалдуу адеп-ахлактык системаларды жайылтуу зарылдыгы. Жогорку окуу жайдын бүтүрүүчүсүнүн модели, анын структурасында адатта кесиптик билимдин жана жеке сапаттардын эки компоненти каралат. Жашоого кылдаттык менен кароо жөндөмдүүлүгү эмнени түзөт, фантазияны эмне өнүктүрөт, башкалар көрбөгөн уникалдуу нерсени көрүүгө эмне үйрөтөт. Биздин оюбузча, бул искусство. **Адамды асылдандырып, күнүмдүк турмушту көркүнө келтирип, эмгекти рухандырган - көркөм принцип.** Чыгармачыл автордук атмосфераны түзө билүү, мугалим койгон тарбиялык жана чыгармачылык милдеттерди ишке ашыруунун оптималдуу жолдорун табуу, алынган теориялык жана практикалык билимдердин максималдуу таасирине жетиштүү – бул илимий, практикалык, көркөм чыгармачылыкты каалаган натыйжасы, окуучулардын активдүүлүгү, компоненттеринин өнүгүшү чыгармачылык жөндөмдүүлүктөрүнүн калыптанышына таасирин тийгизет; Чыгармачылык ишмердүүлүк катары чыгармачылыктын аныкталган мүмкүнчүлүгүнүн сапаты: интеллектуалдык жөндөмдүүлүктөрдүн белгилүү бир деңгээли, аналитикалык жөндөмдөр, реакциялардын ылдамдыгы жана ассоциациясынын жеңилдиги, стандарттуу эмес ой жүгүртүү, чыгармачылык ой жүгүртүү, интуициянын өнүгүшү.

Заманбап искусство жана заманбап билим деген эмне

Китеп окуу, лекция угуу керек, антпесе объектилик искусство дүйнөсүндө жашайсың. Негизги эмоция, эң негизгиси ишке болгон мамиле, Эң негизгиси билимге болгон мамиле. Заманбап искусство жана заманбап билим дайыма оригиналдуу. Инсандык инсандык менен гана калыптана алат. Мугалим агым эмес, мугалим жаркын инсан болушу керек. Искусство жөн эле живопись эмес. Искусство эң түз мааниде чектерден ашат. Бул таң калтырат, сени бурат, эмне жөнүндө ойлондурат. (Леонарда Да Винчи).

Келечектин билими да чек араны бузуп жатат. Адамга гармония табууга жардам бер: Искусство бир эле учурда бардык ыкмаларды айкалыштырат – графика, коллаж, спектакль, видео-арт, скульптура, металл, чопо, живопись жана графика, жыгач жана пластик. Сиз сүрөтчү болуп, бир эле материал аркылуу өзүңүздү билдире албайсыз. Ошол эле билимге да тиешелүү- предметтер болбойт. Мугалимдер биргелешип билим берүү мазмунун жана программаларын түзүшөт. “Сиз көп билим беришиңиз керек” жана алардын дүйнөсүн кызыктыруу керек, алар билимдерди өзү табат” форматында предметтик мамиле болот. Алар XXI -кылымда башкача болуп калышты. **(сүрөтчүлөр, артистер, көрүүчүлөр) Искусство эркин адамдардын дүйнөсү** – тыюу салынган темалар жок. Сиз эң татаал, эң түшүнүксүз нерселерди талкуулай аласыз. Баары мектеп, баары искусство. Азыркы искусство, көрүүчүнүн активдүү чыгармасына жетектелет. Эркиндиктин баалуулугун өзүбүз түшүнүшүбүз керек. Балдар, алар чек арасы жок дүйнөдө, эркиндик сезим менен жашап жатышат. Алар азыр эле башка дүйнөдө жашап жатышат.

Азыркы искусство эмне- ошол заманбап искусство - азыр жасалып жаткан нерселердин баары

Корутунду

Макала азыркы искусстводо окутуунун методикаларындагы проблемалар, милдеттер, педагогикалык мамилелер чагылдырган. Ошентип, искусство студенттердин чыгармачылык ишмердүүлүгүнө өз пикирине, өз көз карашына ээ болууга, өз алдынча ой жүгүртүүгө жана идеяны иштеп чыгууга, талдоого, салыштырууга жана чыгармачылык менен иштөөгө үйрөтүү керек. Эмне маанилүү теория же практика. Студент менен куратордун ортосундагы диалог эмне үчүн керек (https://tatlin.ru/shop/tatlin_mono_62_gora Кирүү датасы:15.05.2024). Ар бир мугалим убактысынын жарымын окутууга, жарымын изилдөөгө арноого жоопкерчиликтүү. Искусство жана илим. Сапаттуу европалык методологияны авангардык структурага ылайыкташтыруу. Искусство менен алектенем деген адам өзүнүн өткөнүн, өзү жайгашкан мейкиндиктин ким экендигин түшүнүшү керек. Дизайнерлерди эмес, атайын сүрөтчүлөрдү даярдоо. Жакшы билим жана искусство теориялары менен практикалык дизайн ишинин көндүмдөрү менен куралданган бакалаврды кабыл алыңыз. Заманбап искусство жаатындагы ар кандай эксперимент ылайыктуу жана өтө келечектүү болушу мүмкүн.

Заманбап искусство жаатындагы билим берүү – бул айткысы келгенин түшүнгөн инсанды тарбиялоо. Ошентип, адам кантип иш-аракет кылуу керектигин түшүнөт. Заманбап искусство тармагында иштеген жаш сүрөтчү үчүн көнтексте болуу, бизди гана эмес, дүйнөлүк коомчулукту кандай көйгөйлөр кызыктырарын түшүнүү. “Жаны мектеп” заманбап билим берүүнүн негизги миссиясы инсандын өзүн өзү аныктоосу жана ишке ашыруусу үчүн шарттарды камсыз кылуу экендигин аныктайт. Биз студенттерди заманбап искусствонун мейкиндигинде багыттоого жана өздөрүнүн чыгармачылык долбоорлорунун негизин түзө тургандеяларды калыптандырууга үйрөтөбүз, ошондой эле профессионалдык коомчулукка кантип интеграцияланууну, аудитория менен байланышты таап, профессионалдык карьерасын курууну көрсөтөбүз.

Бүгүнкү күндө окуучулардын өнүгүүсү үчүн көркөм жана аткаруучулук өнөрдүн эффективдүүлүгү талашсыз. Билим берүүдөгү инновациялык парадигмаларды изилдеген Д.Дьюн, баланы”педагогикалык ааламдын борбору” деп эсептеген (Дьюн, 2000:383) Заманбап искусствонун өнүгүшү үчүн көркөм билимге инвестиция салуу зарыл. Бизде заманбап искусствону окуп, кийин эл аралык жогорку деңгээлде иштей

турган билим берүү программалары жок. Кыргызстанда заманбап искусство боюнча адистештирилген университеттер жок
(<https://artandyou.ru/?s=бишкекская+школа+современного+искусства> Кирүү датасы:24.06.2024). Заманбап искусство татаал процесс, билим берүү аны толук түшүнүүгө жана бул тармактын толук кандуу актору болууга жардам берет.

Заманбап сүрөтчү- бул көркөм өнөр объектилерин түзүү аркылуу профессионалдык өсүүгө жетишкен профессионал маанидеги жаратуучу!.

Адабияттар

Бычков, В. В. (2017). Постнеоклассическая Философия Искусства. Искусствоведение, N. 5, Москва.

Дьон, Д. (2000). Демократия Образования. Москва,

Лебедев, В. П. (2010). От Воздействия к Взаимодействию в Системе Отношений, Просвещение, Москва,

Неменский, Б. (2015). Педагогика Искусства, Просвещение, Москва.

<https://artandyou.ru/?s=бишкекская+школа+современного+искусства>

https://tatlin.ru/shop/tatlin_mono_62_gora